

Volání cesty

ONDŘEJ HAVELKA

Prorok a náboženský vůdce, Mojžíš je jedním z nejdůležitějších poutníků kráčejících jak po zaprášených cestách předního Východu, tak i po stránkách Starého zákona. Jeho cestě, která zásadním způsobem určila podobu vyvoleného národa, se budeme věnovat v této části našeho vyprávění.

Mojžíš se narodil hebrejským rodičům v Egyptě v době, kdy faraon vydal nařízení o zabíjení aktuálně narozených hebrejských chlapců. Jeho matka ho v zoufalství vložila do třtinového koše vymazaného asfaltem a smolou a poslala po Nilu vstříc jeho dobrodružnému osudu. Nedaleko po proudu řeky se v Nilu právě koupala faraonova dcera, která maličkého Mojžíše vytáhla z vody

a přijala za svého. Mojžíš znamená „vytažený“ – hebrejské Moše je odvozeno od slovesa mašah, tedy „vytáhnout“. Význam jména „vytažený“ je gramaticky ještě přesněji „vytahující“ – to by odkazovalo na Mojžíšovo poslání vyvést zotročený lid na svobodu.

Mojžíš se stal potencionálním kandidátem na faraonský trůn, ovšem to nebyla jeho cesta – nikdy totiž nezapomněl na svůj lid. Žil na dvoře faraonově v maximálním luxusu, můžeme se domnívat, že studoval a učil se umění písma, což také měla být jeho zásadní dovednost při tvorbě dvou kamenných desek, jejichž věhlas je vskutku nemalý. Jednou ovšem Mojžíš viděl, jak se Egyptan pokoušel k smrti ubít Hebreje, vzplanul hněvem a onoho Egyptana vlastníma rukama ubil k smrti a zahrabal do písku (Ex 2, 12). Zde už se opatrně odhaloval Mojžíšův styl. Událost se rozkřikla a faraon vyhlásil nad Mojžíšem trest smrti.

Proto Mojžíš utekl z Egypta do země midjánské (dnešní Saúdská Arábie), kde nějakou dobu žil pastýřským způsobem života a oženil se. Hospodin jej však povolal, aby vyvedl zotročované Hebreje z Egypta do země zaslíbené. Mojžíš nebyl nikterak nadšen, Hospodinu odmlouval a všemožně kličkoval před svým povoláním.

UNIKÁTNÍ POSLÁNÍ

Mojžíšův příběh je modelový: Vypovídá mimo jiné, že se často pokoušíme přehlížet znamení, která nám život připravuje. Záměrně hledíme do země, když procházíme kolem „ukazatele na cestě pouště“ (snad prapůvodní význam slova Tóra), protože víme, že by nás ukazatel vykolejil z pohodlné cesty s ostatními a vedl by nás jinudy. Mojžíšův příběh ukazuje, že když se necháme vést a budeme kráčet podle „ukazatele na cestě pouště“, může to být nepohodlné, nejisté, vzhledem k okolí „nenormální“, ale ucítíme ten slastný pocit, když jdeme správně, a nakonec dostaneme násobně víc. Spirovatel Paulo Coelho by poznamenal, že ve chvíli, kdy vyjdeme správně, se celý vesmír slastně rozezvučí a vykročí nám naproti. Je úplně jedno, kolikrát odmítneme svou cestu, kolikrát odmítneme sami sebe; jakmile naskočíme, dostaví se úleva, i když okolí si bude patrně klepat na čelo.

Ve chvíli, kdy Mojžíš přestal kličkovat a konečně se zpřímá podíval na „ukazatel“, dostal naprosto nečekanou odměnu – zjevení Božího jména. Jméno izraelského Boha je JHWH. V prastarém textu o Mojžíšovi je toto záhadné jméno vyloženo pomocí slovesa „být“: „JSEM, KTERÝ JSEM“. (Ex 3, 14), hebrejsky „ehjé ašer ehjé“. Toto jméno podle teologů nevypovídá o Boží podstatě, ale o vztahu Boha k Izraeli; hebrejské „hajjá“, tedy „být“ je pojem dynamický, aktivní, s významem existovat, uskutečňovat se, být ve vztahu. Jméno JHWH se vyslovuje Jahve.

VOLÁNÍ DRAKŮ

Tak jako se Mojžíšovi Bůh zjevuje a dává se mu v jistém smyslu poznat na jeho cestě, kdy konečně sleduje svůj „ukazatel“, sděluje se Bůh každému poutníkoví, který o to stojí, naslouchá a poutí očisťuje své vnímání. Bůh se vlastně sděluje i v pohodlí a bezpečí domova, ovšem my jej obvykle neslyšíme přes monotónní rytmus každodennosti. Proto je potřeba učinit exodus, vyjít z rutiny,

vytáhnout se z Nilu na souš, vysvobodit se z egyptského otroctví zastříženého sadu, přejít Rákosové moře nástrah a nechat strom svobodně růst. Jakmile se vydáme na svou unikátní cestu, začneme rozeznávat Boží volání stále zřetelněji.

Poutník, který se otevře svému poslání, zažívá neobyčejné věci, přímo zázraky. Jako se hůl Mojžíšova bratra Árona proměnila v draka a pozřela draky egyptských

POKRAČOVÁNÍ ZE STR. 10

Začal jsem se tedy už před lety ptát sám sebe a svého svědomí, zda by pro mě nebylo správným řešením najít toto společenství v jezuitském řádu alias Tovaryšstvu Ježíšově.

Neptal jsem se pochopitelně jen sám sebe; hledal jsem v tom ony zmiňované Boží plány a řešení, Boží otisky a stopy. Ptal jsem se tedy dobrého Boha na jeho „názor“ mimo jiné na různých duchovních cvičeních, takřka-čených exerciciích. (Mimochodem za jejich určitou podobu, která mi nejvíce kápla do noty, vděčím taky sv. Ignácovi.) A odnesl jsem si z nich přesvědčení, že nejde jen o moje záliby a přání, ale i o Boží šanci, nabídku a pozvání.

Před pěti lety – zjara roku 2018 – jsem se obrátil s prosbou na svého biskupa, aby mě uvolnil, a na jezuitu, aby mě přijal. Biskup mi tenkrát dal pětiletou „výpovědní lhůtu“, s čímž jsem počítal, protože to byl jeho standardní postup. Nuže – pět let uplynulo. A jezuitský řád se mi ozval, zdali můj zájem trvá. A protože trvá, prošli jsme procesem zkou-

mání, rozlišování a rozhodování, který vyvrcholil tím, že to se mnou Tovaryšstvo zkusi.

Čeká mě tedy dvouletý noviciát, období intenzivní přípravy, formace a sžívání se s jezuitským životem. A protože zhruba od předloňska posílají čeští a slovenští jezuité svoje novice do anglického Birminghamu, odlétám tam v úterý 22. srpna i já. Jaký tam budu mít program, ještě přesně nevím; předpokládám jen, že nebudu trávit celé dlouhé dny u počítače (a budu za určitý „digitální detox“ i vděčný).

Bude tedy poctivé, když se s Tarsiciem rozloučím už teď, než abych pak dával horko těžko z Britských ostrovů na vědomí, že pro něj přece jen už dál psát nemohu. Snad do konce roku 2023 tu ještě pár mých textů najdete, co stihnu vytvořit před odletem. A třeba pak redakce sáhne k nějakým reprízám – to už nechám na ní.

Mějte se tedy co možná nejlépe, čtěte, radujte se, žijte, služte, ministrujte – a občas na mě, prosím, vzpomeňte i v modlitbě.

Přátelsky a vděčně se loučí
ZDENĚK DRŠTKA

čarodějů, tak se děje poutníkům na cestě: každý den cestovatel zažívá skutečnosti, které jsou k nepochopení. Dobrodružství na správné cestě je jinou dimenzí než dobrodružství na cestě nesprávné. Každý nezávislý cestovatel to zakusil. Kdyby Mojžíš nevykročil na svou cestu, neviděl by draka, jak pozřel jiné draky. „Mojžíš s Áronem tedy předstoupili před faraona a učinili, jak Hospodin přikázal. Áron hodil svou hůl před faraona i před jeho služebníky a ona se stala drakem. Faraon však také povolal mudrce a čaroděje a egyptští věštcí učinili svými kejklemi totéž. Hodili každý svou hůl na zem a ony se staly draky. Ale Áronova hůl jejich hole pohltila.“ (Ex 7, 10–12) Kdo chce vidět draky, musí přestat odmlouvat svému srdci a vypravit se na svou cestu.

Pokračování příště

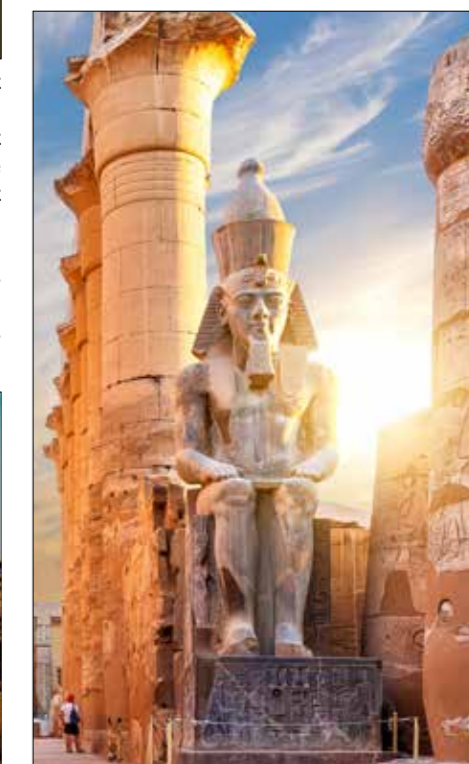

Foto: Michael Rucker, AlexAnton, Robiehn, Minh - Adobe stock; Ondřej Havelka

Foto: Vladimír Bimka - Člověk a víra